

בענין:

נצחיה לפינר

נושאת תעודת זהות מס' 000423418
מרחוב קול משה 26, ירושלים 9371532

כיורשת של מר משה לפינר ז"ל
נושא תעודת זהות מס' 000200253

על-ידי באי-כוחה גיל רוון, קינן ושות', עורכי-דין
וכן על-ידי באי-כוחה אביעד, סרן ושות', עורכי-דין

שכתובתם לצורך ההליך תהא אצל גיל רוון, קינן ושות'
מבית לסיין, רח' ויצמן 32, תל-אביב 6209105
מס' טל': 03-6967676; מס' פקס': 03-6967673

המבקשת

- נ ג ד -

בזק - החברה הישראלית לתקשורת בע"מ

חברה ציבורית מספר 52-003193-1
מרחוב מנחם בגין 132, תל-אביב 6162002

המשיבה

בקשה לאישור תובענה כייצוגית

בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006

בית המשפט הנכבד מתבקש כדלקמן :

א. לאשר למבקשת להגיש תובענה ייצוגית נגד המשיבה, בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006 (להלן : חוק תובענות ייצוגיות) ;

נוסח התובענה שאת הגשתה מבוקש לאשר מצורף לבקשה זו כנספח 1 ;

ב. לקבוע, בהתאם לסעיפים 10 ו-14(א)(1) לחוק תובענות ייצוגיות, כי הקבוצה בשמה מוגשת התובענה הייצוגית תכלול את כל לקוחות המשיבה, אשר המשיבה חייבה אותם בגין "שיק שלא כובד" בסכום העולה על הסכום שהיה קבוע בעת החיוב בתקנה 2(2)(א) לתקנות הבזק (ריבית פיגורים והוצאות גביה), תשמ"ז-1987 (להלן : תקנות הגביה) (כיום סכום של 25.4 ש"ח), או בגין "הוראת קבע שלא כובדה ביד הבנק" בסכום העולה על הסכום שהיה קבוע בעת החיוב בתקנה 2(2)(ב) לתקנות הגביה (כיום סכום של 14.2 ש"ח), כל זאת החל משבע שנים לפני הגשת בקשה זו ועד מועד אישור התובענה כייצוגית ; לחלופין בית המשפט הנכבד מתבקש לקבוע הגדרה אחרת לקבוצה ;

ג. לקבוע, בהתאם לסעיף 14(א)(2) לחוק תובענות ייצוגיות, כי המבקשת תהיה התובעת הייצוגית וכי באי כוחה החתומים על בקשה זו יהיו באי הכוח המייצגים ;

ד. לקבוע, בהתאם לסעיף 14(א)(3) לחוק תובענות ייצוגיות, כי המעשים המתוארים בבקשה זו מגבשים עילות תביעה בגין הפרת סעיף 11(א) לחוק התקשורת (בזק ושידורים), תשמ"ב-1982 (להלן : חוק התקשורת) ; הפרת תקנה 2(2) לתקנות הגביה ; הפרת חובה חקוקה לפי סעיף 63 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] (להלן : פקודת הנזיקין) ; רשלנות לפי סעיף 35 לפקודת הנזיקין ; עילת תביעה מכח חוק עשיית עושר ולא במשפט, תשל"ט-1979 (להלן : חוק עשיית עושר ולא במשפט) ; וכל עילה אחרת שעולה מן העובדות המוצגות בבקשה זו ;

ה. לקבוע, בהתאם לסעיף 14(א)(4) לחוק תובענות ייצוגיות, כי הסעדים בתובענה הייצוגית יהיו כדלקמן :

(1) השבה לכל אחד מחברי הקבוצה של הסכום שנגבה בגין הוצאות גביה במקרים של אי-כיבוד שיק או הוראת קבע, מעבר לסכום שהיה קבוע בתקנות הגביה במועד החיוב בגין אי-כיבוד שיק או הוראת קבע (לפי הענין), בתוספת הפרשי הצמדה וריבית ממועדי החיוב ועד ההשבה בפועל ;

(2) הטלת איסור על המשיבה לחייב את הלקוחות, בגין אי-כיבוד שיק ואי-כיבוד הוראת קבע, בהוצאות גביה נוספות, מעבר להוצאות הגביה הקבועות בתקנות הגביה בגין אי-כיבוד שיק ואי-כיבוד הוראת קבע, לפי הענין ;

(3) מינוי בעל תפקיד אשר יפקח על ביצוע פסק הדין ; וכן

(4) כל סעד אחר לטובת הקבוצה, כולה או חלקה, או לטובת הציבור, בהתאם לסעיף 20(ג) לחוק תובענות ייצוגיות ;

ו. להורות, בהתאם לסעיף 25 לחוק תובענות ייצוגיות, כי ההחלטה בבקשה זו תפורסם באופן שייקבע על ידי בית המשפט הנכבד, לרבות משלוח הודעות אישיות לחברי הקבוצה, וכי המשיבה תישא בעלות משלוח ההודעות והפרסום ;

ז. לאשר, בהתאם לסעיף 13 לחוק תובענות ייצוגיות, את התובענה כתובענה ייצוגית, בנוסח המוצע או בכל שינוי עליו בית המשפט הנכבד יחליט, הכל כפי שייראה בעיני בית המשפט הנכבד ראוי לשם ניהול הוגן ויעיל של התובענה הייצוגית והגשמת מטרות חוק תובענות ייצוגיות ;

ח. לחייב את המשיבה בהוצאות ובשכר טרחת עורכי הדין.

חלק ראשון - מבוא

1. המשיבה רשאית לגבות הוצאות גביה בהתאם לתקנה 2(2) לתקנות הגביה, הקובעת את הסכומים שהמשיבה רשאית לגבות בגין אי תשלום במועד.
2. בתקנה זו הותר למשיבה לגבות מלקוח שלא שילם את חובו במועד - "הוצאות גביה בסך 10.00 שקלים חדשים ואם הטיפול בגביה נבע - (א) משיק שלא כובד - 25.40 שקלים חדשים; (ב) מהוראת קבע שלא כובדה בידי הבנק - 14.20 שקלים חדשים".
3. כל הקורא נוסח זה מבין מיד - במקרה הרגיל של לקוח שלא שילם את חובו במועד, כגון כשנשלח ללקוח שובר תשלום והוא לא דאג לבצע את התשלום במועד, ניתן לגבות הוצאות גביה בסכום של 10 ש"ח. במקרה של אי תשלום במועד הנובע משיק שלא כובד, ניתן לגבות סכום גבוה יותר, של 25.40 ש"ח בלבד, ובמקרה של אי תשלום במועד הנובע מהוראת קבע שלא כובדה בידי הבנק ניתן לגבות סכום של 14.20 ש"ח בלבד. לסכומים אלה אין להוסיף את הסכום של 10 ש"ח הקבוע למקרה הרגיל של לקוח שלא שילם את חובו במועד. זוהי הדרך היחידה לפרש את התקנה.
4. המשיבה פועלת בניגוד לכך. היא מחייבת במקרה של אי-תשלום במועד הנובע משיק או מהוראת קבע שלא כובדו גם את הסכום המיוחד שנקבע בגין אותם מקרים (25.40 או 14.20 ש"ח), וגם את הסכום המתווסף למקרה הרגיל (10.00 ש"ח).
5. בדרך זו המשיבה גובה הוצאות גביה שלא כדין.
6. התביעה הייצוגית שמבוקש לאשר נועדה לגרום למשיבה לפעול בהתאם לתקנות הגביה וכן להשיב ללקוחות את הכספים שנגבו שלא כדין.

חלק שני – חיוב בהוצאות גביה מצטברות מנוגד לדין

7. המשיבה היא חברה ציבורית, העוסקת במתן שירותי טלפוניה ארציים ובינלאומיים ושירותי אינטרנט. המשיבה פועלת בהתאם לחוק התקשורת, ומכוח רשיונות שניתנו לה לפי סעיף 46 לחוק התקשורת. המשיבה מחייבת את לקוחותיה בתשלום חודשי או דו-חודשי בגין השירותים.
8. סעיף 16 לחוק התקשורת מסמך את שר התקשורת "לקבוע בתקנות חובה ותנאים לתשלום ריבית פיגורים, הפרשי הצמדה והוצאות גביה על תשלומים המגיעים בעד שירותי בזק ואשר לא שולמו במועד שנקבע לכך".
9. בהתאם, בשנת 1987 הוצאו תקנות הגביה, אשר קבעו את תעריף הוצאות הגביה שהמשיבה רשאית לגבות עקב אי תשלום חשבון במועד. תקנות הגביה עודכנו מספר פעמים במהלך השנים.
10. תקנה 2 לתקנות הגביה, בנוסחה הנוכחי, מורה כך -
 "על תשלום בעד שירות בזק שלא סולק במועד שנקבע לכך בחשבון ייוספו לסכום הנקוב בחשבון -
 (1) ריבית פיגורים לימי החוב, יחסית למספר הימים;
 (2) הוצאות גביה בסך 10.00 שקלים חדשים ואם הטיפול בגביה נבע -
 (א) משיק שלא כובד - 25.40 שקלים חדשים;
 (ב) מהוראת קבע שלא כובדה בידי הבנק - 14.20 שקלים חדשים".

11. מהוראה זו עולה בבירור, כי הוצאות הגביה המותרות בחיוב הן חלופיות. במקרה הרגיל של אי-תשלום במועד, כגון במקרה של שובר תשלום שלא נפרע במועד, המשיבה רשאית לגבות הוצאות גביה בסכום של 10 ש"ח. זהו המקרה הרגיל של אי תשלום במועד. לעומת זאת, במקרה של אי תשלום במועד הנובע משיק או מהוראת קבע שלא כובדו, המשיבה רשאית לגבות סכום גבוה יותר בגין הוצאות גביה - 25.40 ש"ח או 14.20 ש"ח, בהתאמה. אין דרך אחרת לקרוא את התקנה.
12. אילו כוונת מחוקק המשנה הייתה לקבוע את התעריף המיוחד כתוספת לתעריף הרגיל, הוא היה קובע כך. במקרה כזה היה נעשה שימוש במילה "וכן", "ובנוסף", וכיוצא באלה.
13. המשיבה מבצעת גביה, החורגת מהמותר לה בתקנות הגביה. במקרה של איחור בתשלום הנובע משיק או מהוראת קבע שלא כובדו, המשיבה גובה את התעריף המיוחד למקרים כאלה (25.40 ש"ח או 14.20 ש"ח), ומוסיפה וגובה גם את התעריף שנקבע למקרה הרגיל (10 ש"ח). זהו חיוב ביתר.
14. המבקשת היא יורשת של מר משה לפינר ז"ל. מר לפינר ז"ל נפטר ביום 26 בפברואר 2015. מר לפינר היה לקוח של המשיבה מיום היווסדה (מספר לקוח 11106063/1, מספר קו 02-6792324). תשלום החשבון החודשי בוצע באמצעות הוראת קבע בחשבון הבנק של המבקשת ומר לפינר ז"ל. צו ירושה של המנוח מר משה לפינר ז"ל מצורף לבקשה זו כנספח 2.
15. ביום 23 ביולי 2015 הבנק לא כיבד את הוראת הקבע שניתנה למשיבה עבור חודש יוני 2015, בסכום של 38.11 ש"ח, בשל יתרת חובה. בחשבונית מיום 6 בספטמבר 2015 הופיע חיוב בסכום של 14.20 ש"ח, בתוספת מס ערך מוסף, בגין "עמלה עקב ביטול תשלום". בחשבונית זו נכלל גם החוב עבור חודש יוני 2015. החשבון שולם במלואו ביום 23 בספטמבר 2015.
- העתקי חשבוניות מימים 5 ביולי 2015, 5 באוגוסט 2015 ו-6 בספטמבר 2015 מצורפים לבקשה זו כנספחים 3-5.
16. בחשבונית מיום 6 באוקטובר 2015 הופיע חיוב נוסף, בסכום של 10 ש"ח, בתוספת מס ערך מוסף, עבור "הוצאות גביה בגין איחור בתשלום שבוצע ב- 23/09/2015...". העתק חשבונית מיום 6 באוקטובר 2015 מצורף לבקשה זו כנספח 6.
17. הנה, המשיבה מחייבת ביתר. בגין אי-כיבוד הוראת הקבע ביחס לחשבון חודש יוני 2015, המשיבה גבתה הוצאות גביה בסכום של 14.2 ש"ח, והוסיפה על כך וגבתה גם סכום של 10 ש"ח. כפי שהראינו, תקנות הגביה מתירות למשיבה לגבות, בגין הוראת קבע שלא כובדה, סכום של 14.20 ש"ח בלבד.
18. עילת תביעה זו נכללה בבקשת אישור שהוגשה ביום 18 בספטמבר 2007 נגד המשיבה בגין מספר עניינים - ת"א (תל-אביב) 2415/07 בש"א 18603/07 **בן הרוש נ' בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ** (פורסם בנבו, 11.10.2012) (להלן: **ענין בן הרוש**). בקשת האישור בענין בן הרוש הסתיימה בהסתלקות. ככל הידוע למבקשת, ההסתלקות בענין **בן הרוש** לא נבעה מההבנה כי אין ממש בעילה שבפנינו, אלא מסיבות אחרות. מכל מקום, הסתלקות לא מקימה מעשה בית דין כלפי האוחזים באותה עילת תביעה, וזאת בשונה מהסדר פשרה – ע"א 7809/12 **חזאן נ' קלאב הוטל אינטרנשיונלס (א.ק.ה)**, פסקה 8 (פורסם בנבו, 31.12.2013). על כן, ענין **בן הרוש** אינו מונע הגשת בקשה זו.
- העתק התובענה הייצוגית בענין **בן הרוש** מצורף לבקשה זו כנספח 7.
- העתק תגובת המשיבה בענין **בן הרוש** מצורף לבקשה זו כנספח 8.
- העתק פסק הדין המאשר את ההסתלקות בענין **בן הרוש** מצורף לבקשה זו כנספח 9.

19. בתגובת המשיבה בענין **בן הרוש** נטען, בהתייחס לעילת התביעה שבפנינו, כי לשון תקנה 2 לתקנות הגביה תומך בגישתה, לפיה היא רשאית לגבות במקרה של שיק והוראת קבע שלא כובדו את הסכום הקבוע בתקנה 2(א) או 2(ב) וגם את הסכום של 10 ש"ח הקבוע בתקנה 2(2) (סעיפים 142-151 לתגובה בענין **בן הרוש**). לפי הטענה, האות ו"ו שבראש המילה "ואם" – "הוצאות גביה בסך 10.00 שקלים חדשים **ואם** הטיפול בגביה נבע – (א) משיק שלא כובד..." היא ו"ו החיבור, שמשמעותה "ועוד", "גם" וכדומה. מכאן יוצא, כך ממשיכה הטענה, שתקנה 2 לתקנות הגביה מורה על חיבור של הסכום המופיע בסעיף 2(1) עם הסכומים המופיעים בסעיף 2(2) (א) או 2(2) (ב).

20. זוהי טענה מופרכת. כלל לא מדובר בו"ו החיבור. חיבור בין סכומים אפשרי כאשר האות ו"ו מופיעה בין שני סכומים, כגון: 10 ש"ח ו-25.40 ש"ח. לעומת זאת, כאשר האות ו"ו מוצבת בתחילת המעבר למקרה אחר – "ואם" – היא בוודאי לא נועדה ליצור חיבור, אלא ניגוד או חילוף.

21. עיון בדברי חקיקה שונים מעלה מסקנה זו בבירור. בסעיף 1 לפקודת הפרשנות [נוסח חדש] נקבעה הגדרה של "חטא" – "עבירה שדינה מאסר של לא יותר מחודש, ואם דינה קנס בלבד – קנס של לא יותר ממאתיים לירות". ברור שאין מדובר בו"ו החיבור. ועוד, בסעיף 3 לחוק הפרשנות, תשמ"א-1981 (להלן: חוק הפרשנות), נקבעה הגדרת "שנה" ו-"חודש" – "לפי הלוח הגריגוריאני, ואם צויינה תחילת תקופתם או סופה לפי הלוח העברי בלבד לפי הלוח העברי". גם כאן ברור שאין מדובר בו"ו החיבור. בדומה, סעיף 10(ב) לחוק הפרשנות מורה כי "תקופה קצובה במספר חדשים או שנים לאחר אירוע פלוני תסתיים בחדשה האחרון ביום שמספרו בחודש כמספר יום האירוע, ואם היה החודש חסר אותו יום – ביום האחרון של החודש". בסעיף 1 לחוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א-1981, נקבעה הגדרת "הפרשי הצמדה" – "תוספת לסכום שנפסק או שנקבע, לפי שיעור העליה של המדד מן המדד שפורסם סמוך לפני תחילת התקופה האמורה בסעיף 5(א) עד המדד שפורסם סמוך לפני תשלום הסכום, ואם שולם הסכום בשיעורים – לפני תשלום כל שיעור ושיעור". סעיף 21 לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973 (להלן: חוק החוזים) מורה כי "משבוטל החוזה, חייב כל צד להשיב לצד השני מה שקיבל על פי החוזה, ואם ההשבה היתה בלתי אפשרית או בלתי סבירה – לשלם לו את שווי של מה שקיבל". בדומה, סעיף 29 לחוק החוזים מורה כי "היה חוזה מותנה והתנאי לא נתקיים תוך התקופה שנקבעה לכך, ובאין תקופה כזאת – תוך זמן סביר מכריתת החוזה, הרי אם היה זה תנאי מתלה – מתבטל החוזה, ואם תנאי מפסיק – מתבטלת ההתנאה".

22. הנה, זוהי המשמעות היחידה שניתן לתת למילה "ואם" בתקנות הגביה. במקרה הרגיל, יחול חיוב בסכום של 10 ש"ח, ובשני המקרים האחרים יחול חיוב מיוחד בסכום גבוה יותר. כמובן שבאותם מקרים לא יחול החיוב של 10 ש"ח, בנוסף לחיובים המיוחדים.

23. המשיבה מודעת היטב לכך שהגביה שלה חורגת מהמותר. היא מנסה להסוות זאת על ידי כינוי החיובים בשמות שונים – "עמלה עקב ביטול תשלום" (נספח 5 לבקשה זו), וכן "הוצאות גביה בגין איחור בתשלום" (נספח 6 לבקשה זו). ייתכן כי מטעם זה החיוב מופצל לשני חשבונות שונים. ניסיון זה של המשיבה אינו יכול לעמוד. מדובר בחיוב כפול עבור אותן הוצאות גביה.

24. לסיכום חלק זה, תקנות הגביה קובעות סכום שמותר בגין אי תשלום חשבון במועד במקרה הרגיל, וסכומים גבוהים יותר במקרה של שיק או הוראת קבע שלא כובדו. המשיבה גובה גם את הסכום הרגיל וגם את הסכומים שנועדו למקרים של שיק או הוראת קבע שלא כובדו. אסור לה לנהוג כך.

חלק שלישי - עילות התביעה

25. מעשי המשיבה מקימים לחברי הקבוצה שלל עילות תביעה.
26. סעיף 11(א) לחוק התקשורת קובע כי "בעל רישיון יבצע פעולות בזק ויתן שירותי בזק באורח תקין וסדיר על פי הרשיון שהוענק לו ועל פי התקנות והכללים שנקבעו לפי חוק זה". הראינו כי המשיבה מפרה את הוראות תקנות הגביה. בפעולה בניגוד לתקנה 2(2) לתקנות הגביה, המשיבה מפרה גם את הוראות חוק התקשורת.
27. הפרות אלו מקימות לחברי הקבוצה עילת תביעה של הפרת חובה חקוקה. סעיף 63 לפקודת הנזיקין מורה כי "מפר חובה חקוקה הוא מי שאינו מקיים חובה המוטלת עליו על פי כל חיקוק – למעט פקודה זו – והחיקוק לפי פירושו הנכון, נועד לטובתו או להגנתו של אדם אחר, וההפרה גרמה לאותו אדם נזק מסוג או מטבעו של הנזק שאליו נתכוון החיקוק; אולם אין האדם האחר זכאי בשל ההפרה לתרופה המפורשת בפקודה זו, אם החיקוק, לפי פירושו הנכון, התכוון להוציא תרופה זו".
28. תקנות הגביה וחוק התקשורת נועדו להגן על חברי הקבוצה מפני חיובים בלתי סבירים ומפני גביה ביתר. חיוב ביתר הוא הנזק שאליו התכוון החיקוק. על כן, קמה לחברי הקבוצה עילת הפרת חובה חקוקה.
29. מעשי המשיבה מקימים לחברי הקבוצה עילת תביעה גם מכוח עוולת הרשלנות. סעיף 35 לפקודת הנזיקין מורה כי "עשה אדם מעשה שאדם סביר ונבון לא היה עושה באותן נסיבות, או לא עשה מעשה שאדם סביר ונבון היה עושה באותן נסיבות, או שבמשלח יד פלוני לא השתמש במיומנות, או לא נקט מידת זהירות, שאדם סביר ונבון וכשיר לפעול באותו משלח יד היה משתמש או נוקט באותן נסיבות – הרי זו התרשלות; ואם התרשל כאמור ביחס לאדם אחר, שלגביו יש לו באותן נסיבות חובה שלא לנהוג כפי שנהג, הרי זו רשלנות, והגורם ברשלנותו נזק לזולתו עוולה". חברה סבירה שמספקת שירותים בתנאים שקבועים בתקנות, לא הייתה מחייבת את לקוחותיה בסכומים שאינם מותרים לה בתקנות. על כן, החיוב ביתר מקים עילת תביעה מכח עוולת הרשלנות.
30. המשיבה עושה עושר ולא במשפט על חשבון הלקוחות חברי הקבוצה. המשיבה מחייבת את הלקוחות בהוצאות גביה כפולות, בניגוד לתקנות הגביה. בדרך זו המשיבה מקבלת שלא על פי זכות שבדין נכס וטובת הנאה, שבאים לה מאדם אחר – הלקוח שממנו הסכום נגבה. על כן המשיבה חייבת להשיב לאותו אדם אחר את הזכיה, כאמור בסעיף 1 לחוק עשיית עושר ולא במשפט.
31. הנה, מעשי המשיבה מקימים לחברי הקבוצה שלל עילות תביעה, כולן מבוססות היטב.

חלק רביעי – הסעדים

32. עילות התביעה מזכות את חברי הקבוצה בסעדים הבאים:
- 32.1 השבה לכל אחד מחברי הקבוצה של הסכום שנגבה בגין הוצאות גביה במקרים של אי-כיבוד שיק או הוראת קבע, מעבר לסכום שהיה קבוע בתקנות הגביה במועד החיוב בגין אי-כיבוד שיק או הוראת קבע (לפי הענין);
- 32.2 הטלת איסור על המשיבה לחייב את הלקוחות, בגין אי-כיבוד שיק ואי-כיבוד הוראת קבע, בהוצאות גביה נוספות, מעבר להוצאות הגביה הקבועות בתקנות הגביה בגין אי-כיבוד שיק ואי-כיבוד הוראת קבע, לפי הענין; וכן
- 32.3 מינוי בעל תפקיד אשר יפקח על ביצוע פסק הדין.

33. בהתאם לתקנות 2(א)(11) ו-2(א)(12) לתקנות תובענות ייצוגיות, תש"ע-2010, יש לציין בבקשת אישור את הגמול ושכר הטרחה המבוקשים. המבקשת עותרת לקבוע גמול בשיעור של 10% משווי ההטבה לציבור (בתוספת מס ערך מוסף, אם חל), ושכר טרחה לפי השיעורים שנקבעו בהחלטת בית המשפט העליון בע"א 2046/10 שמש נ' רייכרט (פורסם בנבו, 23.5.2012). באותו ענין נקבע כי "על כל סכום שנגבה בפועל עד ל-5 מיליון ש"ח, ייפסק לטובת בא-הכוח המייצג שכר טרחה בשיעור של 25%; על כל סכום שנגבה בפועל בין 5 מיליון ש"ח עד ל-10 מיליון ש"ח ייפסק שכר טרחה בשיעור של 20%; ועל כל סכום שנגבה בפועל מעל 10 מיליון ש"ח, ייפסק שכר טרחה בשיעור של 15%" (פסקה 16). הגמול ושכר הטרחה המבוקשים אינם כוללים חיוב שיוטל בדיון בבקשת האישור.

34. הנזק האישי של המבקשת עומד על סכום נומינלי של 11.80 ש"ח (נספחים 5 ו-6 לבקשה זו). סעיף 4(ב) לחוק תובענות ייצוגיות קובע כי "לענין סעיף זה, כאשר אחד מיסודות העילה הוא נזק – (1) בבקשה לאישור שהוגשה בידי אדם כאמור בסעיף קטן (א)(1) – די בכך שהמבקש יראה כי לכאורה נגרם לו נזק". הראינו כי הבקשה עומדת בדרישה זו.

35. המבקשת לא יכולה להעריך את הנזק הכולל שנגרם לקבוצה. המשיבה היא חברת התקשורת הגדולה בישראל המשרתת מספר עצום של לקוחות. על כן, בוודאי מדובר בסכום של מיליוני ש"ח שנגבו מחברי הקבוצה שלא כדין.

חלק חמישי - מתקיימים כל התנאים לאישור התובענה כייצוגית

36. התובענה הייצוגית ממלאת אחר כל התנאים שנקבעו לצורך אישור הגשתה, לפי חוק תובענות ייצוגיות.

37. סעיף 3(א) לחוק תובענות ייצוגיות קובע כי "לא תוגש תובענה ייצוגית אלא בתביעה כמפורט בתוספת השניה או בענין שנקבע בהוראת חוק מפורשת כי ניתן להגיש בו תובענה ייצוגית...". בסעיף 1 לתוספת השנייה נקבעה הקטגוריה הבאה – "תביעה נגד עוסק, כהגדרתו בחוק הגנת הצרכן, בקשר לענין שבינו לבין לקוח". על כן ניתן להגיש תביעה ייצוגית בענייננו.

38. סעיף 4(א) לחוק תובענות ייצוגיות קובע כי "אלה רשאים להגיש לבית המשפט בקשה לאישור תובענה ייצוגית כמפורט להלן: (1) אדם שיש לו עילה בתביעה או בענין כאמור בסעיף 3(א), המעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל החברים הנמנים עם קבוצת בני אדם – בשם אותה קבוצה".

39. הראינו כי המבקשת אוחזת בעילת תביעה אישית כלפי המשיבה. על כן היא רשאית להגיש תובענה ייצוגית נגדה.

40. סעיף 8(א) לחוק תובענות ייצוגיות קובע כי "בית המשפט רשאי לאשר תובענה ייצוגית, אם מצא שהתקיימו כל אלה: (1) התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה, ויש אפשרות סבירה שהן יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה; (2) תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות הענין; (3) קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בדרך הולמת; ... (4) קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בתום לב". הבקשה ממלאת אחר דרישות אלה.

41. היסודות של עילות התביעה משותפים למבקשת ולכל חברי הקבוצה. המשיבה פועלת באותו אופן כלפי כל חברי הקבוצה. כך עולה בבירור מתגובתה לבקשת האישור בענין **בן הרוש** (נספח 8 לבקשה זו). במקרה של איחור בתשלום שנובע מאי-כיבוד שיק או הוראת קבע, המשיבה מחייבת את הלקוחות בהוצאות גביה כפולות, הן בסכום הרגיל והן בסכום המיוחד. על כן, לחברי הקבוצה עילות תביעה משותפות. הנסיבות המגבשות את עילות התביעה נוגעות באותו האופן לכל חברי הקבוצה.

42. ברור כי התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה ומשפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה. לשם בירור עילת התביעה בית המשפט ידרש לדון ולהכריע בשאלות הבאות – האם המשיבה זכאית לחייב בהוצאות גביה החלות במקרה הרגיל (כיום בסכום של 10 ש"ח) בנוסף להוצאות הגביה החלות במקרים המיוחדים (כיום בסכומים של 25.40 ש"ח או 14.20 ש"ח), אם לאו; האם החיוב ביתר מקים לחברי הקבוצה עילות תביעה; האם על המשיבה להשיב לחברי הקבוצה את הסכומים שהיא גבתה ביתר; ועוד. כל המסכת העובדתית והמשפטית, עליה מבוססת הבקשה, משותפת למבקשת ולכל קבוצת התובעים. על כן, ברור כי שאלות מהותיות של עובדה ומשפט משותפות לכלל חברי הקבוצה.

43. מעבר לכך ולמען הזהירות נוסיף, כי לא נדרשת זהות מוחלטת של כל השאלות הטעונות הכרעה ביחס לכל חברי הקבוצה – ראו רע"א 8332/96 **שמש נ' רייכרט ואח'**, פ"ד נ"ה(5) 276, 296 (2001); רע"א 2128/09 **הפניקס חברה לביטוח בע"מ נ' עמוסי**, פסקה 10 (פורסם בנבו, 5.7.2012).

44. נוכח הנימוקים שהוצגו ועילות התביעה המבוססות, ברור כי קיימת אפשרות סבירה ואף למעלה מכך, שהשאלות המשותפות יוכרעו לטובת חברי הקבוצה.

45. תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת. הנזק שנגרם לכל אחד מחברי הקבוצה קטן. הוא לא מתאים לניהול הליך משפטי, בוודאי לא נגד גוף רב עצמה כמו המשיבה. לכן, הדרך הנכונה לערוך את הבירור היא ניהול תביעה ייצוגית.

46. עניינם של חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בדרך הולמת ובתום לב. המבקשת פועלת על מנת לתקן את הליקויים בהתנהלות המשיבה, ולהשיג סעד הולם עבור חברי הקבוצה. האינטרסים של המבקשת זהים לאלה של כלל חברי הקבוצה.

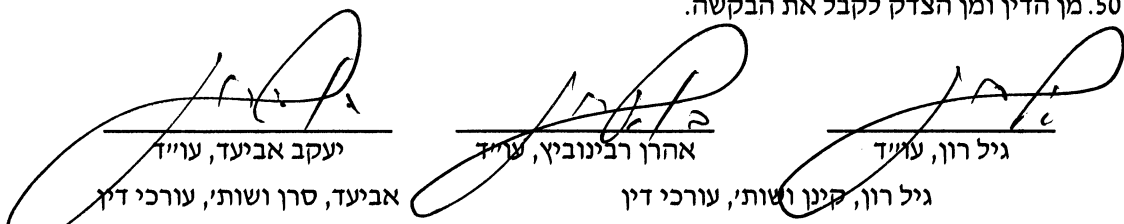
47. לסיכום, כל הדרוש לשם אישור התובענה כייצוגית מתקיים בבירור.

חלק שישי - סוף דבר

48. בקשה זו נתמכת בתצהיר המבקשת, המאמת את העובדות המופיעות בה.

49. בית המשפט הנכבד מתבקש לאשר את התביעה כתובענה ייצוגית, בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, ולהורות כמבוקש בפתח הבקשה.

50. מן הדין ומן הצדק לקבל את הבקשה.

 יעקב אביעד, עו"ד אהרן רבינוביץ, עו"ד גיל רון, עו"ד
 אביעד, סרן ושות', עורכי דין גיל רון, קינן ושות', עורכי דין

באי כח המבקשת

תל אביב, 31 באוגוסט 2016.